

SZKOŁA, MATURA, STUDIA, ŻYCIE – ZNAJDŹ POMYSŁ NA SIEBIE!

Cogito®

Miesięcznik dla uczniów
liceów i techników

od **30** lat
Z MATURZYSTAMI

**PUNKT WIDZENIA:
WYSTĄPIENIE
BEZ TREMY**

MATURA 2025

– nowe rubryki,
przydatne
opracowania
na egzamin
pisemny i ustny

Nasz głos:
**CHCEMY
DZIELIĆ** się tym,
**CO NAJMOCNIEJ
CZUJEMY!**

STUDIA:

- Artes liberales dla humanistów
- Studia związane z kosmosem
- Medycyna w Wielkiej Brytanii

RELACJE:
**Jak być
LUBIANYM**

10 (604) PAŹDZIERNIK 2024
cena 13,50 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 1231-160X

ISSN 1231-160X

9 771231 160405

Pismo specjalistyczne, nakład: 15 000 egzemplarzy

DO SZKOŁY I NA MATURĘ:

- Powtórka z lektur: „Odyseja”, „Makbet”
- Przepis na rozprawkę maturalną
- Powtórka z WOS-u: O państwie i władzy

- Omówienie zadań z listy CKE ze „Zdążyć przed Panem Bogiem”
- Na rozszerzenie: Przestrzeń jako labirynt w utworze literackim
- Arkusz egzaminacyjny z matematyki zgodny z wytycznymi na rok 2025

SUPEROKAZJA!

DO WYBORU 3 OPCJE PRENUMERATY

Roczna prenumerata „Cogito” + wydanie specjalne „Powtórka do matury z języka polskiego i matematyki”

162,25 zł
~~184,90 zł~~

RABAT 10%

ZYSKUJESZ:

- wydanie specjalne „E-WYDANIE: 2024 NOWA MATURA powtórka z języka polskiego i matematyki” o wartości 32,90 zł w promocyjnej cenie **16,45 zł***
- **10% rabatu od prenumeraty***
Wydanie specjalne to powtórka z ważnych lektur na poziomie podstawowym i rozszerzonym, materiały z działu nauka o języku. Poradniki, jak rozwiązywać test z języka polskiego, jak napisać notatkę syntetyzującą. Wypracowania maturalne, arkusze egzaminacyjne z języka polskiego i matematyki.

Roczna prenumerata „Cogito” + „NOWA MATURA z języka polskiego i matematyki”

175,80 zł
~~192,00 zł~~

RABAT 10%

ZYSKUJESZ:

- wydanie specjalne „2023 – NOWA MATURA z języka polskiego i matematyki” o wartości 36,90 zł w promocyjnej cenie **30,00 zł**
- **10% rabatu od prenumeraty***
Wydanie specjalne zawiera bogate omówienie wszystkich lektur obowiązujących na nowej maturze, a także przykładowe wypracowania maturalne i arkusze egzaminacyjne z matematyki na poziom podstawowy i rozszerzony.

Roczna prenumerata „Cogito” + książka w prezencie!

145,80 zł

RABAT 10%

ZYSKUJESZ:

- książkę „Wróblek z kości”.
- **10% rabatu od prenumeraty***

JAK ZAMÓWIĆ

 www.edukram.pl
 prenumerata@cogito.com.pl
 22 610 11 71, 515 359 321

 78 1240 6074 1111 0000 4995 4616
GRUPA COGITO Sp. z o.o.
al. Waszyngtona 146, lokal 302
04-076 Warszawa

W tytule przelewu wpisz swoje dane oraz tytuł zamawianego czasopisma.

Inne opcje prenumeraty
dostępne są na: www.edukram.pl.

*Do podanej kwoty zostanie doliczony koszt przesyłki. Aktualne ceny przesyłki zawsze na www.edukram.pl.

Prenumeratę można zamówić od dowolnego numeru.

Wszystkie oferty ważne do 20.10.2024 r. lub do wyczerpania zapasów.

Od redakcji:

„Chcemy dzielić się z publicznością tym, co najmocniej czujemy, co jest prosto z serca” – mówi Basia Majewska z zespołu Przedwiecór. Posłuchajcie ich muzyki, bo w niej odnajdziecie w niej dobre teksty i piękne dźwięki.

Z kolei Renata Kreczman-Madej, psycholog, przestrzega nas, by nie zakładać, że wiemy, co ktoś myśli, bo w relacjach partnerskich skutki paradoksu hazardzisty mogą być opłakane... A wiadomo, że to właśnie relacje z innymi są najważniejsze w naszym życiu. Chcemy być lubiani. I możemy dać się lubić bez lizusostwa czy natrętnego zabiegania o czyjąś uwagę. Piszemy o tym w rubryce Wokół psyche.

Pokazujemy fantastycznych uczniów z Kutna, którzy napisali i wystawili sztukę. Podziwiamy miłość do czytania i konsekwencję Wioli Sadowskiej z Subiektywnie o książkach.

Zapraszamy Was też do działu Szkoła i matura, gdzie czekają na Was artykuły do powtórki z języka polskiego, matematyki i WOS-u. Lektury, wypracowania i zadania na egzamin ustny, arkusze egzaminacyjne... Zbierajcie, czytajcie i przygotowujcie się z nami bez stresu do egzaminu dojrzałości.

Dajemy głos wykładowcom i studentom, którzy opowiadają o kierunkach studiów i ścieżkach przyszłości. I namawiamy Was gorąco, byście odważnie sami się wypowiadali. Wśród Was jest wiele osób, które mają tyle mądrych i inspirujących rzeczy do powiedzenia, ale paraliżuje ich trema... Czy wiecie, że to właśnie ona może być motywująca? I że bez niej gorzej się wypada? Nie walczcie więc z tremą, tylko podzielcie się swoją wizją i wiedzą.

**Zapraszam do czytania,
Ola Siewko
redaktor naczelna**

REDAKTOR NACZELNA:
Ola Siewko

WSPÓŁPRACOWNICY:
Monika Bartnik,
Andrzej Gałązka,
Ludwik Janion,
Aneta Kunowska,
Ewa Nowak,
Krzysztof Nowak,
Dorota Nosowska,
Natalia Ren,
Agata Śmiałkowska,
Agnieszka Wyganowska

PROJEKT LAYOUTU I SKŁAD:
Ilustracja Dorota Domagała

GRAFIKA NA OKŁADCE:
Joanna Wolińska

STUDIO DTP:
Remigiusz Cichocki (kierownik)

ADRES REDAKCJI:
e-mail: cogito@cogito.com.pl
al. Waszyngtona 146, lokal 302
04-076 Warszawa

BIURO REKLAMY:
Magdalena Głogowska
magda@cogito.com.pl,
tel. 510 273 659

KOLPORTAŻ:
kolportaz@cogito.com.pl,
tel. 22 610 11 64

PRENUMERATA:
prenumerata@cogito.com.pl,
tel. 22 610 11 71, 515 359 321

SKLEP INTERNETOWY
www.edukram.pl
tel. 22 610 11 71, 515 359 321,
bokcogito@cogito.com.pl

WYDAWCA:
GRUPA COGITO Sp. z o.o.

PREZES ZARZĄDU: Alina Kuźmina

DRUK: Opolgraf S.A.

Zdjęcia na licencji Shutterstock.com

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo do skrótów, adiacji, redagowania nadsyłanych tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja ponosi odpowiedzialność w granicach wskazanych w ust. 2 art. 42 ustawy Prawo prasowe. Wydawca miesięcznika „COGITO” ostrzega, że sprzedaż aktualnych i archiwalnych numerów naszego pisma po cenie niższej lub wyższej niż wydrukowana na okładce jest działaniem bezprawnym, przynoszącym szkodę wydawcy. W związku z tym osoby dokonujące nielegalnej sprzedaży „COGITO” będą pociągnięte do odpowiedzialności karnej i cywilnej.

W tym numerze:

WAŻNE TEMATY I ROZMOWY

6 Nasz głos: Każdy powinien mieć swoją śreżogę

Barbara Majewska i Radek Laskowski tworzą zespół Przedwiecór i na tegorocznej Bazunie zostali uhonorowani nagrodą „Cogito”.

8 Punkt widzenia: Wystąpienie – da się bez tremy?

Mają ją nie tylko aktorzy, ale i politycy, wytrawni mówcy. Także licealiści. I bardzo dobrze.☺

11 Relacje: Porzuć konformizm, daj się lubić

Czy da się być jednocześnie asertywnym i lubianym? Tak. Poznaj 13 sposobów, dzięki którym osiągniesz swój cel.

12 Inspiracje: Robimy teatr

O grupę młodzieży z Katolickiego Liceum i Technikum SPSK w Kutnie za kilka lat upomni się przemysł filmowy. Licealni aktorzy mają już na koncie pierwsze sukcesy.

NASZE SPRAWY I EMOCJE

14 Pasje: „Wszystko, co we mnie dobre, zawdzięczam książce”

Blogosfera, a zwłaszcza książkosfera, ma się całkiem dobrze, bo królują w niej profesjonalistki, takie jak **Wiola Sadowska** z Subiektywnie o książkach.

16 Wokół psyche: Ryzykujesz czy pasujesz?

Przewidzieć bieg zdarzeń... Przechytrzyć los... Myślisz, że jest to w zasięgu twojej ręki?

POMYSŁY NA STUDIA

18 Twoja przyszłość: Bliżej kosmosu

Maciej Szulczewski studiuje Mechanical Engineering na Politechnice Łódzkiej i wiąże z kosmosem zawodową przyszłość.

22 Kierunek dla humanistów: Artes liberales – studiuj inaczej

„Gwarantujemy przygodę intelektualną na najwyższym poziomie” – mówi **dr hab. Przemysław Kordos**, prodziekan z Uniwersytetu Warszawskiego.

NIE PRZEGAP!

● „Cogito” nr 11/2024 ukaże się 21 października!

Nowy numer i archiwalne wydania „COGITO”
udostępniamy w postaci e-wydań w supercenie
– TYLKO 9,00 ZŁ!

● Polecamy e-wydanie specjalne
„NOWA MATURA. Powtórka
do matury z języka polskiego
i matematyki” w cenie 32,90 ZŁ!

● „Chemia. Testy maturalne” w cenie 18,90 ZŁ!

● Możesz też mieć nasze bestsellery – e-wydania
specjalne „Biologia. Testy maturalne”,
„Testy maturalne. Język polski i matematyka”
w promocyjnej cenie 9,99 ZŁ! Klikajcie na:
<https://www.edukram.pl/kategoria-produktu/e-cogito/>

Uwaga!

Wzięłeś UDZIAŁ
w interesującym projekcie?
Coś CIEKAWEGO wydarzyło się
w twojej szkole?

Napisz nam o tym! Zostań
korespondentem „Cogito”.
Wyślij e-maila na adres:
cogito@cogito.com.pl

26 Studia za granicą: Studiuje medycynę w Londynie

„Na każdym roku mamy trochę anatomii, fizjologii,
farmakologii, powtarzamy to i uczymy się z nowej
perspektywy” – mówi **Karolina Wieczorek** z Queen
Mary University of London.

30 Studia news

Nowe kierunki studiów, o których warto
pomyśleć.

KULTURA I TWÓRCZOŚĆ

31 Polecajki książkowe

Dobry kryminał z górami i historią w tle, a także
świetna literatura non fiction.

32 Polecajki filmowe

Co warto obejrzeć w kinie, a co na streamie?

34 Czas na debiut

Wasza twórczość literacka. Czekamy też na
zgłoszenia!

SZKOŁA I MATURA

36 WOS na maturze: O państwie i sposobach sprawowania władzy

Sięgnij po mapę Europy. Albo świata. Pokaż trzy różne
państwa. A teraz zastanów się: co sprawia, że dany
obszar i zamieszkujący go ludzie tworzą odrębne
państwo?

39 Matura ustna: Zadania do „Zdążyć przed Panem Bogiem” Hanny Krall

Jak przygotować swoją wypowiedź? Jak odwoływać
się do kontekstów? Omawiamy zadania dotyczące
lektur z listy jawnej CKE 2025.

43 Lektura z podstawy: „Makbet” – krwawa tragedia

Ale przede wszystkim utwór o władzy, która stanowi
tak wielką pokusę, że kruszy najszlachetniejsze
charaktery i wypycha człowieka w otchłań zbrodni.

48 Lektura na rozszerzenie: „Odyseja” Homera i topos wędrowni

Opowiada o wędrownie Odyseusza spod Troi do
domu na wyspie Itace i o licznych przygodach oraz
przeszkodach, jakie napotkał na swojej drodze.

51 Matura rozszerzona: Przestrzeń jako labirynt w utworze literackim

Powtarzamy zagadnienia z poziomu rozszerzonego
i piszemy konspekty przykładowych wypracowań
maturalnych.

54 Przepis na wypracowanie: Rozprawka maturalna na poziom podstawowy

Człowiek przebywający w obcym środowisku to
zawsze ciekawy obiekt dla pisarza, interesujący
bohater, którego losy i przemyslenia mogą zająć
czytelnika. Piszemy o tym pracę.

58 Powtórka do klasówki: Ćwiczmy do sprawdzianu

Przykładowe zadania, które mogą pojawić się
na klasówce z poziomu rozszerzonego.

60 Matura z matematyki

Przykładowy arkusz egzaminacyjny
z matematyki na poziomie podstawowym zgodny
z wytycznymi CKE w 2025 r.

Jesteś w kryzysie?

Masz problem, z którym sobie nie radzisz?

Nie bój się prosić o pomoc.

TU ZNAJDZIESZ WSPARCIE!

116 111 – telefon zaufania dla dzieci i młodzieży
(bezpłatny, anonimowy, można zadzwonić lub
napisać maila przez stronę www.116111.pl lub
porozmawiać na czacie, 7 dni w tygodniu 24 h)

800 120 226 – Policyjny Telefon Zaufania
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
(bezpłatnie, pon.–pt., 9.30–15.30)

22 668 70 00 lub **116 123** – Poradnia
Telefoniczna „Niebieskiej Linii” (bezpłatnie,
7 dni w tygodniu 24 h)

Patronat Honorowy

Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

ZERO

VI Ogólnopolski Konkurs dla Młodzieży
„Moja Wizja Zero – recepta na zdrowie
w gospodarstwie rolnym”

2024

 www.gov.pl/krus

 30 września 2024 r.

Nakręć film i wyślij zgłoszenie na
WIZJAZERO@KRUS.GOV.PL

Organizatorzy:

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

30 lat
Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Każdy powinien mieć swoją ŚRĘŻOGĘ

Barbara Majewska i Radek Laskowski razem tworzą zespół **Przedwieczór** i na tegorocznej Bazunie zaprezentowali online dwie piosenki, jedna z nich – „Walczyk” – znalazła się w Złotej Dwudziestce. Zostali też uhonorowani nagrodą zespołu Wszystkiego Najlepszego i nagrodą „Cogito”.

Dorota Nosowska: Rozbiliście bank z nagrodami na najważniejszych festiwalach poetyckich i turystycznych w tym roku. Wygraliście Yapę, Kropkę, a także Ogólnopolskie Spotkania Zamkowe „Śpiewajmy Poezję” w Olsztynie. Gratuluję!

RADEK LASKOWSKI: Dziękujemy! Bardzo nas to cieszy i motywuje do dalszej pracy i dzielenia się naszą muzyką. Do Olsztyna chcieliśmy pojechać już od lat, ale co roku termin festiwalu kolidował z naszymi planami koncertowymi. W tym roku wreszcie dotarliśmy na 50. edycję. Na Yapie i Kropce też byliśmy w tym roku po raz pierwszy, ale na pewno będziemy tam wracać.

BARBARA MAJEWSKA: WYKONUJEMY PRZED WSZYSTKIM NASZE PIOSENKI. CHCEMY DZIELIĆ SIĘ Z PUBLICZNOŚCIĄ TYM, CO NAJMOCNIEJ CZUJEMY, CO JEST PROSTO Z SERCA.

Przedwieczór – piękna, oryginalna, poetycka nazwa.

BARBARA MAJEWSKA: Pewnego dnia wyszliśmy na spacer i Radek powiedział, że przedwieczór to jego ulubiona pora dnia. Pomyśleliśmy, że dla każdego może on być czymś wyjątkowym i odczuwanym na swój niepowtarzalny sposób. To słowo zostało z nami na dłużej i myślimy, że dobrze oddaje to, co przekazujemy w naszej muzyce.

Wasze teksty opowiadają o codziennych sytuacjach. Moja ulubiona piosenka to „Hej”. Czy ona też ma podobne źródło?

BARBARA MAJEWSKA: Tak! Był to bardzo trudny, zabiegany dzień: praca, studia, brak odpoczynku.

Udało mi się jednak wyjść, by pobiegać, na koniec dnia, tuż po burzy. Poczułam wtedy zapach powietrza i zobaczyłam piękny spektakl kolorów na niebie. Piosenka chwilę później przyszła do mnie sama.

W Twoich tekstach prócz codziennych, bliskich nam doświadczeń można też znaleźć dziwne, oryginalne słowa, np. śrężogę.

BARBARA MAJEWSKA: Odkryłam to słowo dzięki przyjacielowi i zachwyciło mnie z kilku powodów. Po pierwsze – jest to bardzo polskie słowo, bo ma w sobie dużo trudnych głosek, co bardzo mi się podoba ze względu na moje logopedyczne wykształcenie. Po drugie – brzmieniowo ma w sobie coś wyjątkowego i nawet nieco mrocznego. Jednak najbardziej wzruszyło mnie jego znaczenie. Śrężoga to promienie słoneczne przeświecające przez pyły i mgły. Myślę, że każdy z nas powinien mieć taką śrężogę, która delikatnie oświetla nam trudności życia.

fot. archiwum prywatne

A wiedzieliście, że ten wyraz występuje w utworze barokowego poety Jana Andrzeja Morsztyna?

BARBARA MAJEWSKA: Nie, tego akurat nie.

W wierszu „Do trupa”. Trochę mniej pozytywny kontekst: „Tyś jak lód, a jam w piekielnej sześzodze”. Wy bądźcie tą pozytywną sześzogą. Co robicie na co dzień?

RADEK LASKOWSKI: Przedwieczór jest dla mnie priorytetowy, bo to autorski projekt i z tego względu najbardziej osobisty. Jestem zawodowym muzykiem, udzielam się też jako muzyk sesyjny w innych zespołach czy podczas nagrań studyjnych. Oprócz tego prowadzę zajęcia gry na gitarze i ukulele.

BARBARA MAJEWSKA: Pracuję jako logopeda, fascynują mnie zagadnienia związane z głosem i terapią miodfunkcjonalną.

Jak czytelnicy „Cogito” mogą Was bliżej poznać?

RADEK LASKOWSKI: Można nas znaleźć w mediach społecznościowych: na Facebooku, Instagramie, YouTube, i oczywiście posłuchać w serwisach streamingowych, między innymi na Spotify. W listopadzie ubiegłego roku wydaliśmy epkę z 6 utworami. Powstają nowe kompozycje, planujemy również nagrać płytę. Będzie można nas usłyszeć na koncertach, festiwalach, w rozgłosniach radiowych, np. w Radiu Danielka w audycjach prowadzonych przez kierownika programowego Bazuny Marka Skowronka.

Czy w przyszłym roku mamy szansę spotkać się na Bazunie?

RADEK LASKOWSKI: Pewnie tak. A wiesz już, gdzie się odbędzie?

Na pewno na Pomorzu, bo to wędrujący przegląd – jak na przegląd turystyczny przystało. Do zobaczenia zatem!

Tekst piosenki „Hej”

Autor: Barbara Majewska
Muzyka: Barbara Majewska,
Radosław Laskowski

Hej, poczekajmy
Hej, posłuchajmy ciszy
Hej, odpocznijmy

Dzień ma tylko kilka godzin
Życie tylko kilka lat
Mija nam na snuciu planów,
które i tak i tak i tak i tak
i tak i tak i tak i tak i tak i tak

Hej, już nie płoszymy
Hej, i nie straszmy saren na dzikiej łące
Hej, niech odpoczną
Hej, posłuchają ciszy

Dzień ma tylko kilka godzin
Życie tylko kilka lat
Mija nam na snuciu planów,
które i tak i tak i tak i tak
i tak i tak i tak i tak i tak i tak

Chciałoby się przeżyć wszystko
Spełnić każdy sen
Nie marnować ani dnia
Ale na te wszystkie plany za mało życia

Chcę chłonać wzrokiem
Hej i oddechem kolor i zapach liści brzozy
Na różowo-granatowo-ponurym niebie po ulewie dnia

Dzień ma tylko kilka godzin
Życie tylko kilka lat
Mija nam na snuciu planów,
które i tak i tak i tak i tak
i tak i tak i tak i tak i tak i tak

Trafi...

